

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirdeté-
ténél olcsóbb. Nyiltár
sora 25 kr. Bélyeggyűmin-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Foglaljunk pártállást.

Minden jog megfelelő kötelezettséggel jár; tehát a követeléstől is. Ezen joggal az a súlyos kötelezettség van összekapcsolva, hogy minden szavazó köteles magának a fenálló állami viszonyokról ha nem is részletes, de annál alaposabb általános tudomást szerezni és ennek alapján határozni el magát arra, hogy melyik párthoz csatlakozzék.

Annnyit minden választó már az elemi iskolából tud, hogy alkotmányos országban a többség akarata irányadó a kisebbségre nézve. Ez más szóval annyit tesz, hogy amely párt-programot a választók többsége támogat, az a párt van hivatva Magyarországot kormányozni.

Aki tehát nem vonja ki magát azon jog, illetőleg kötelezettség alól, hogy az államügyek irányítására szerény szavazatával befolyást gyakoroljon: az köteles a létező országos pártok valamelyikébe besorakozni.

Es ezen állásfoglaláshoz pontos, lelkiismeretes tájékozódás, higgadt önelhatározás, az üres nagymondások megvetése, a féktelen párt-szenvedély elaltatása, okvetlenül szükséges.

Az ellenzéki pártok szétküldik vándor apostolait, akik a fenálló rendszert körmönfont hamis adatokkal döngöztetik; a kormányt iszonyú mulasztásokkal vádolják; a saját céljaikat és terveiket a képzelmek és mese országából vett rózsás színekkel kisujtásozzák.

A magyar embernek józan esze csinálta és tartja most is azon régi igaz mondást, hogy: Jó bornak nem kell cégér. Hát már ennyiből is gyanús lehet az a politikai házalás, melyet a névszerint mérsékelt, de tettei szerint mérsékeltelen, a névszerint függetlenségi, valóságban féktelenségi, a névszerint antiszemita, tulajdonképp pedig rendfelforgató pártok, Hencidától Boncidáig elkövetnek...

Nem kormánypárti, hanem ellenzéki újságok fekszenek most előttem s beleképzelem magamat abba a helyzetbe, hogy egyszerű, de hazafiúi jogaimra büszke bácskai polgár vagyok, olyan, akinek se módja, se hivatása bár a politikai viszonyokat részletes figyelemmel kísérni; hanem azért mégis szeretné biztosítani önállóságát, lelkiismeretét és józan eszét aziránt, hogy oda járul szavazatával, ahhoz a párthoz, amelyik életrevalóságát, becsületes törekvéseit, a haza jóléte és mindenoldalú fölvirágzása iránti érzékét tettekkel bebizonyította.

Az előttem fekvő két nagy ellenzéki újság a »Pesti Napló« és az »Egyetértés«.

Egyik olyan, mint a másik: szidják egymást és a kormányt, idegenkednek zsebére játszsza iparunkat s kereskedelmünket; egyebet se tesz, csak új adókat fundál ki, stb. stb. miúdig ugyanaz, ezerféle változatokban.

Végül elfogy a káromkodó prédika s következik az a kövér betűs cím, hogy: **Közgazdaság.**

Olvaszuk el no ezt is; itt már nem a szenvedély, hanem majd a számok beszélnek. Lásuk mit mutat az anyagi állapot?

»Az ország hitelintézetei, forgalmi, közlekedési társulatai, egyletei, évről-évre fejlődnek, új osztlékok is adnak. A városok minden irányban fölvirágzanak; a kulturának, felebaráti szeretetnek, az ipar és kereskedésnek céljaira szentelt épületek egymásután teremnek. Gyárak, gőzmalmok emelkednek; új meg új üzletek alakulnak. Vasút épül mindenfelé; megyéket is szétében-hosszában kettő keresztezi egy pár rövid év alatt.«

— No, ez eddig nem valami nagy pusztulás! — mondok.

Gyerünk odább. »Takarékpénztárainkra s

egyéb hitelintézeteinkre az idén új adó vetetett ki s mégis — tudja fránya hogyan — de nem roskadtak össze, sőt majd csak annyi osztlékokot adnak, mint tavál. Hát bizony ezen a réven begombolt az ország kasszája egy millióskát s egyéb baj nem leit belőle, mint hogy tán itt-ott egy csekélységgel csökkent az amugy is nagy osztlék; hanem ahelyett a földre, házra és iparra annyival kisebb adóteher nehezedett.«

Még ez se valami veszedelmes hazaárulás! — mondok ismét.

Nini itt van még a főváros forgalmi kimutatása. Ezt jól megnézem, mert azt mondja az ellenzék, hogy Tisza Kálmán ellensége a városoknak. Nekünk is van öt; majd erről az egyről kicsiben következtetünk!

»Budapest forgalma 1883-ban a megelőző évhez képest 17 százalékkal emelkedett; 1874-ben volt a forgalom 19¼ millió, 1883-ban már 36 millió.« »Az ország kereskedelmi mérlege 93 millió forintnyi kiviteli többletet mutat, még pedig arányos állandó emelkedéssel.«

De már erre azt mondom, oh ellenzéki újság, hogy ami az első oldalodon van, az vagy tréfa, vagy hazugság. Mert már az csak merő lehetetlenség, hogy tiszterintetek mindegyre pusztulunk, fogyunk, veszünk; ha pedig megnezzük valósággal, hogy mi mindenünk van, hát azt látjuk, hogy bizott — hála Istennek — fejlődünk, haladunk, szaporodunk.

Szaporodunk ám — azt mondja az ellenzéki újság — csak hogy adósságszínalásból

Atyámfia! Ez is csak olyan igaz, mint a többi állításuk. Nem vigasztalásodra, hanem csak példakép említem, hogy Európa minden országának van adóssága, még sokkal több, mint nekünk. Különben a mienket nem ez a kormány csinálta, hanem azért ő fizetgeti, a nélkül, hogy az állam minden oldalú kifejlését, izmosítását elejtené vagy mellőzné.

Tekintsünk csak vissza arra a nagy és terhes utra, melyet a magyar állam hitele 1875-től, a Tisza kormány fellepésétől maig megtett; akkor majd meglátjuk, romlottak vagy javultak-e az ország pénzüviszonyai.

Hiszen tulajdonképpen az volt a közvetlen oka Tisza kormányra jutásának, hogy az ország kúszált pénzügyi helyzete fölött az előbbi pénzügyminiszter és kormány kétségbeesett.

Igaz ugyan, hogy még a Tisza kormány pénzügyminisztere is elcsüggött a zilált viszonyok láttára s 1878-ban megvált tárcájától. A nagy pénzügyi kapacitás, Széll Kálmán körülbelül avval bucsúzott el, hogy az ország a tönk szélén áll; ettől nem menti meg senki és semmi, ha ugyan meg is merné próbálni valaki a kibonyolítást.

Es Tisza Kálmán még sem csüggött el, vállalkozott az emberfölötti munkára s ma — alig öt nehéz év után — ott vagyunk, hogy államháztartásunk teljes rendbehozatala már elvileg biztosítva van s legfőleg rövid idő kérdése; a minnek egyik bizonyossága a most befejeződő rente-konverzió.

1881 április 8-án kötött meg a Rothschild-bankhálzál a 6%-os rente konverziójára vonatkozó szerződés.

A 6%-os renteért fizetett az állam azelőtt évenként 24 millió forint kamatot; a 4%-osért fizet 218 milliót, tehát 22 millióval kevesebbet. A bankház a miveletet 160 millió 4%-os aranyjárdék aláírásával nyitotta meg és 1881. május 19-én a 160 millió, több mint huszszorosán túljegyeztelett.

Ezen tény a magyar állam európai hitelének örömmünnepe volt, azé a magyar államé, melyet három évvel azelőtt előkelő önfiai vonagnal láttak, melyet sülyedő hajónak minősítettek és melyet Tisza Kálmán kormányzósága, a vezérhez méltó segédlettel így lesegített a zátonyról s neki indított a finánciális egyensúly kellemes révparttal biztató kikötőjének.

Hogy a Tisza kormány a magyar állami egységnek belső ellenségeit, a nemzeti túlzókat, végkép megtörte s a nagyobb részüket meg-

szelidítette; hogy a köztisztviselők kvalifikációjával s számos — mondhatnók számtalan — új törvénnyel és intézkedéssel, legújabbán az ipartörvénynek új, egy évtized óta közöshajt képező módosításával, minden irányban üdvös és közhasznú tevékenységet fejtett ki: azt a fenntebbiek szerint, az ellenzéki sajtó által is citált és emlegetett tények minden tekintetben igazolják; dacára, hogy a párt-szenvedély elvakultsága, a tények elismerése kapcsában, azoknak kútfejét hasonlóképp elismerni, önző makacssággal vonakodik.

Egyébiránt a szabadelvű párt és kormány életrevalóságának legcsattanósabb bizonyítéka: az ő kilenc éves rendületlen fenállása és az a körülmény, hogy három nehéz választási küzdelemből mindannyiszor gyarapodva, megerősödve s így — bátran mondhatni — a nemzet nagy többségének bizalmával támogatva, folytatja új országalapító működését. Bics-Bodrogh megye büszke lehet a szabadelvű kormányra és annak sikereire; mert az eredmények azt igazolják, hogy választókerületeinek túlnyomó nagy száma csakugyan az ország, az összhangzat érdekében teljesítette választói jogát eddig s népünk józanságát ismerve, fogja teljesíteni ezennel újra.

Elégedetlen elemek mindig voltak, vannak és lesznek mindenütt. Mert mindenkinek kalácsot sütni nem lehet.

Akiknek nincs sok veszteni vagy kockázatni valójuk, azok pusztá mulatságból keresik és hajhásszák a regényes, cifra állapotokat, azok szeretnék felforgatni a csendes, munkás jelent; bölcsen tudván, hogy a zavarosban talán majd több szerencsével lehet halásznok.

De bizony a higgadt munkás embernek, akinek rend és közbiztonság a szemefénye, aki látja, hogy a falusi iskolától az egyetemig a kulturintézmények fejlődnek; földjei mellett, ahol azelőtt járható kocsiút se volt, gőzparipák prüsszölnek; hű állami csendőrök vigyáznak életére s vagyonára; a közigazgatási kisebb központok lehetőleg az ő kényelme szerint helyzetnek el; szóval midőn látja, hogy fejlődik, halad, tökéletesül minden intézmény: akkor azt kell mondania, hogy ez a kormány nemcsak ígér, hanem ad is; nemcsak beszél, hanem tesz is; nemcsak terheket ró a népre, hanem nyújt neki előnyöket is. Tehát ezt a kormányt a haladás, az egyenlőség, a hatalmas és virágzó Magyarország ideáljának barátai, a csendes, de biztos fejlődés, gyarapodás hívei támogatni tartoznak.

Budapest, 1884. március 25.

A szerb választók országos értekezletén mintegy 60, földbirtok és értelmiség folytán előkelő szerb vett részt. Zomborból és a megyéből az elnök dr. Maximovics Miklós, dr. Kronits István, Gruics Miklós, dr. Majnitsky Vljako, dr. Vucetics Illés (Ujvidék), dr. Jojkits Mladen (Ujvidék), dr. Radits, Dungserszky Gedeon, Kresztics György, Szarajlits Emil, Debelyacszy Izidor, Katyánszky Lázár stb. vettek részt. A megjelentek arcán meglátszott, hogy csakugyan előkészítetlen tanácskozársra gyűltek össze; mert olvasható azon, hogy az 1869. évi ismeretes meddő becskeréki programot megunták s a létező országos pártok valamelyikéhez csatlakozni akarnak.

A »Hungária« termében dr. Maximovics elnök előadván, hogy a közelgő képviselőválasztások előtt mennyire szükséges a szerbeknek álláspontot foglalniok, hangsúlyozta, hogy e végre 80 aktiv politikust meghívott s hogy az értekezletnek tárgya legyen, egy ötös bizottság általpontokba foglalt javaslatot dolgoztatott ki.

Az értekezlet beható és hosszas megbeszélés után elfogadta a következő programot:

A Magyarország összes vidékéről egybe-
gyűlt szerb választók a Budapesten 1884. évi
márc. hó 24. és 25-ik napján tartott értekezle-
teken a jövő országgyűlési választásokra vonat-

kozólag a következő programban állapodtak meg:

I. A szerbek az 1867. évi XII. t. cikkben letett közjogi alapon állva és hazafiás érzülettől áthatva, mint alkotmányos állampolgárok, a haza többi polgárával együttesen, a korszerű, liberális elvek szerint arra fognak törekedni, hogy a magyar állam minden tekintetben fejlődjék, erősödjék, és hogy ezáltal a közjólét elérjék.

II. Törekedni fog a nemzetiségek egyenjogúsításáról szóló 1868. évi 44. t. c. szigorú végrehajtására.

III. Követelni fogja a szerbeknek biztosított, és az 1868-ik évi 9-ik törvénycikkben törvényesített nemzeti egyházi autonomia teljes élvezetét, és

IV. e kereten belül követelni fogja a nemzeti egyház autonóm jogain ejtett sérelmek orvoslását. E határozatok javaslat alakjában jóváhagyás végett a szerb választók nagygyűlése elé fognak terjesztetni. E gyűlés Nagy-Kikindán fog megtartatni ápril első napjaiban.

Ezen előértekezlet — mert a döntő nap csak Nagy-Kikindán virrad fel — világos és határozott cáfolata azon meg nem érdemelt gyanúsításnak, hogy a szerbek perhorreskálják a magyar állameszmét, mert ize magukat a magyar alkotmány híveinek tekinteni kívánják.

Részünkről csak örülünk ezen közeledésnek és akármelyik létező magyar országos párt javára dőljen el politikai állásfoglalásuk, mindenesetre biztosítva van nekünk magyaroknak az a nyugodt tudat, hogy a szerbekben nem államunk, hanem talán csak — s ez is kérdés — országos kormánypartunk politikailag jogosult ellenzékeket látjuk. És ez oly eredmény, melyhez bármily meggyőződésű s pártú magyar hazafi csak gratulálhat a szerbeknek.

Mi szabadelvű pártiak érdemleges és higgadt pártérdekeken alapuló rokon- vagy ellenzeteinket — mint az értekezlet előtt is — majd alkalmilag közöljük. — cs.

Hírek.

Mai számunk ezen évnegyedben az utolsó. Akiknek előfizetésük lejárt, azok kapnak ezenel utalványlapot s kérjük őket, legyenek szivesek a 2-ik évnegyedre járó 1 frt 50 krt bekielteni; mert mi meg nem rendelt példányokat elvből nem küldünk szét. A szerk. és kiadó.

Főispán ur öméltósága néhány napra Budapestre utazott.

Flatt Endre újvidéki lakos és volt főispánnak, valamint törvényes utódainak, a magyar nemességnek az „alföldi” előnévvel Ő felsége díjmentesen adományozta.

Dr. Haynald bitoros-érsekünk Rácz Vilmos közigazdasági előadóhoz — mint tudomásunkra jutott — nagybecsű levelet intézett, a melyben többi közt így ír: „Irodalmi és közhasznú működésére Isten áldását kérem.” E szavakban a fenkölt szellemű és mély tudományú főpap lelkesítőleg hat a közügy becsületés és hasznos munkására. Mi pedig a mult számban mondottakon kívül kívánunk még sok — prenumeransot.

A m. kir. pénzügyminiszter, Kőcsön Lajos jószágigazgatósági III. oszt. számtisztet, ki Zomborban pár év előtt a társaskörök szivesen látott alakja volt, — a Baranyamegye és Pécs sz. kir. város területén működő kir. adófelügyelő mellé, II. oszt. pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki.

Földrengés. F. hó 24-én esti 9 óra körül városunkban és környékén egy másodpercig tartó földrengés volt. Irányát nyugatról keletre hajlónak minősíti a többség. Megyénk számos pontjáról érkezett idevonatkozó általános értesítés.

Vaiszkan f. hó 24-én este 1/10 órák körülbelül 6 másodpercig tartó földrengés volt észlelhető. A földrengést egy rövid moraj előzte meg.

Apatinban folyó hó 24-én este fél tíz órák 3—4 másodpercig tartó erős földrázkódtatás vétett észre. (Bizonyára az a hullám volt, melyet itt Zomborban is éreztünk 8 óra 57 perckor. A nagy időközlembőségért a toronyórák felelősek. Szerk.)

Aimasról irjak: Bauer Mihály, itteni tb. s. szolgabíró, április 15-én esküszik meg a kedves Piukovics Ilona kisasszonnyal.

Az új szervezés szerint megyénk főmérnöke: Sturm György; hozzá tartozik még Baranya megye; lakása Zala-Egerszeg.

Vlaskalits László, helybeli gyógyszerész segéd, szerelmi desperacióból szíven lötte magát. Felgyógyuláshoz csekély a remény.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumnak az 1876. évi 2162. szám alatt kiadott rendelete értelmében, minden olyan nyilvános helyen hol bort vagy sört mérnek, a boros palackoknak és sörös poharaknak az ezen rendelet 1., 2. és 3. §-ában előírt módon megjelölve kell lenniük. Ujabb időben azonban mindig sürűbben tétetnek panaszok, melyek szerint a nevezett helyeken oly boros palackok és sörös poharak használtak, a melyek vagy éppen nem, vagy ha igen, hamis jelzéssel vannak ellátva. A fogyasztó nagy közönség érdekében figyelmeztetik a törvényhatóság, miszerint az idézett rendelet értelmében az e nyilvános helyeken használt edényeket koronkint vizsgálta meg s szabálytalanság esetén a rendelet 7-ik §-a alapján járjon el.

Ismertett rablással vádolt Genedics András s fia Péter valamint társai, a k. halasi rendőrség által befogattak, honnan is Genedics Péternek sikerült megszökni, ki azonban folyó hó 24-én a jankováci szőlők

alatt, majdnem 4 heti kőborgása után oly lövést kapott, hogy 24 óra múlva meghalt. — A tettes később maga eljött az itteni őrsparancsnoksághoz s feladta magát, névszerint Tóth Pál, a város kertésze, és pedig úgy adja a dogot elő, hogy Genedics őt megtámadta, midőn a szőlők közé ért, ő pedig önvédelemből lelötte.

F. hó 31-én ugyszólván közkiávantra Kövessy Albert, kedvelt komikusunk jutalmul adatik: „Trikos és Kakole” című, rendkívül mulattató és korszerű bohózat. Ajánljuk a helybeli és környéki színpártolók figyelmébe.

Bacs-Almásra postamester kerestetik. **Gyaszhir.** Pajdalomteit szívvél jelentjük rokonaink, barátaink és ismerőseinknek Nityin Aron palánkai kir. járásbíró élte 63., boldog házasságának 37. évében f. hó 22-én reggeli 7 órák, rövid betegség után történt gyászos elhunytát. Az Istenben boldogultnak hült tetemei f. hó 24-én délelőtt 10 órák az ő-palánkai gör. kel. sírkertben örök nyugalomra fog atyitenni. Kelt Palánkán, 1884. évi március hó 22-én. Aldás lebegjen a szeretett atya, férj és rokonaink hamvai felett! Nityin szül. Vitkovics Milica neje, Nityin János fia, és rokonai.

A titeli vöröskereszt főkegyele f. évi március hó 21-én tartotta évi rendes közgyűlést Nikolics kormánybiztos, főkegyeleti elnök vezetése alatt. A választmány: Baderliczané, Joannoviczné, Kreszticsné, Miklyus-vicsné, Molnár Gyuláné, Nikolics Szvetizslávné, Popoviczné, Steinerne, Szabóné, Vilinekne, Zaháné ur-nők; Szereilies Nikolics Katica urnölgy és Baderlicza, Bakalovics, Gaisin, Kegel Antal, Kresztics Timó, Molnár Gyula, dr. Nagy Kálmán, Nikolics Szvetizsláv, Petrovics, Szabó, Sztanojevics és Sztirilich urakból alakult meg. — Ugyancsak f. évi március hó 22-én tartottat meg a választmányi ülés is, mely saját kebeléből elnöknek Szabó Paula urnot, elnöknek Nikolics Szvetizslávot, jegyzőknek: Kézsmárky Gyula, Riedl Jakab és Vucsetics Zsivkó urakat választotta. — Tagja volt az egyletnek a lefolyt évben 177. Ezek közül 174 rendes és 3 alapító. Elköltözött 30, meghalt 6, maradt tehát az év végén összesen 141; szaporodás 2, így tehát a tagok száma jelenleg 143. — Nikolics Simon járási cseudbiztos f. hó 1-én megkezdte működését és amint az eddigiekből következtetni lehet, működése elég személy- és vagyonbiztonságot ígér.

Löbl Adolf Bács-Földváról eljegyezte a művelt és bájos Spitzer Gizella kisasszonyt Apatinban.

Uj zenemű. Táborosky és Parsch zeneműkereskedésében Budapesten megjelent: „Szegedi polgárorségi csárdás” zongorára szerző Dankó István, ára 1 ft.

Színház. Hétfőn Moser és Schönthan öt felvonásos vigjátéka: „Hadjárat a békeben” a színlap hitelt vesztett ajánlása dacára is kis közönség előtt került színre. A darab egy hadgyakorlat idejében játszik, mely alatt Heindorf tőkepenzes unokája Ötvös Ilka és egy nagyatyjánál beszállított komoly ublánus hadnagy addig dacolnak egymással, míg végre egymásba szernek. Az egyszerű tárgy mulatságos intermezzókkal ügyesen staffirozva. Sok jó mellékalkal mozog a darabban, melyek a főszereplők mellett az érdeklődést folyton ébren tartják. Az előadás összevágóan ment s mindenkit kielégíthetett. Különös dícséret illeti Reif nyegle hadnagyocská eredeti alakításáért Kövessy Albertet, de mellette Szepessy (Heindorf) Jelenffy Jolán (Ötvös Ilka) és Bárdy (Folgen Ede) is jól megfélelt feladatuknak. Dancz Lajos egy ügyetlen gyógy-szerész szerepében nyert általános tetszést. Nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy Kövessy, ki gyalogsági hadnagyt reprezentált, huszár-egyenruhában jelent meg. Nagyon mindegy ugyan, hogy Reif hadnagy lovas legyen-e vagy gyalogos, de ha már a színlapon határozottan gyalogsági hadnagynak van jelezve, akkor megfelelő egyenruhát várunk. Az öltözés tekintetében általában sok a kívánni való; pedig ez nem mellékes dolog ám. — Kedden „Petőfi élete és halála” emmel Egerváry Ödöntől látványosságot adtak. Mint színművet bájos volna méltatni, de hazafiás vonatkozásával sok tapsra adott alkalmat. Petőfit Bárdy Lajos sikerülten személyesítette. — Szerdán Kneisel vigjátékát „A sátán leányá”-t adták. Erőtelten menetű darab, furcsa észjárású alakokkal, valószínűtlen jelenetekkel, sok helyen nagyon is köznapias „éle-ekkel és semmi szellemességgel. Nem veszi be ezt a magyar izlés, ha mindjárt erőszakosan magyarítva van is a tárgy. Az általános szerep nem tudás az élvezetlenséget csak tokozta. Csak Kövessy mulatságos játéka nyújtott egy kis kárpótlást. — a.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszter, f. évi 11590. szám alatt a következő körrendeletet intézte valamennyi törvényhatósághoz: Az ország marhaállományának egészségi állapotáról a jelen évben is általános vizsgálat útján tudomást szerezni kívánván, az 1878. évi XX. t. c. 26. és 28. §-aiból 1875. évi 1604. sz. a kiadott utasítás 6-ik pontja alapján fölhívom a törvényhatóságot, miszerint az összes marha-létszámot a téli állásokban a legelőre való hajtás előtt lehetőleg állatorvosilag vizsgálta meg, és a vizsgálatok eredményéről szóló jelentését f. évi május hó 1-éig okvetlenül terjessze fel. Kelt Budapesten, 1884. évi március hó 14-én.

A külföldön, különösen Romániában tartózkodó magyarországi hadköteles szökevényeknek hazájukba való visszatérhetése tárgyában mult évi március hó 28-án 4424. szám alatt kiadott rendelet kapcsában az abban meghatározott legfelső kegyelmi ténynek mult év végeig terjedt hatálya Ő cs. és apostoli kir. Felső-gének f. é. február hó 11-én kelt legfelső elhatározással, még hat hónapra, illetőleg f. é. június hó végeig terjesztett ki.

Kövezés. Ő-Becsén 13,600 m² trachyt kocka, 16,700 m² terméskőburkolat, 2700 m² kavicsolás és 560 m. szegélyezés, 11,700 m³ földmuaka, 33,000 m² egyenetlés és 3600 frtnyi csatorna (együtt 152,000 frt) építésére április 3-án d. e. 9 órák a városház termében árlejtés lesz; bánompénz 7500 frt.

Tataházaról sürgetést kaptunk, melyben interpelláltak a megyei építészeti hivatal az ottani köz-ségjegyzői lakás terveinek elkészítése iránt. Értesül-vén azonban arról, hogy a kerestett tervek már kiküldettek, a felszólalást félre tettük, mert remél-jük, a felszólaló ur sem akart mást elérni.

Beküldetett. A nagy közönség nevében komoly

rosszalást kell kifejeznünk Tóth Béla szinigazgató iránt, a ki már második hete, tehát 15 napja, minden nap szünet nélkül minden este játszik. Egyuttal kér-dezzük a t. színház igazgatóját, mi jogcímen türi el ezen világos szerződéstörést, holott a szerint egy héten legfeljebb 6 előadást szabad csak tartani. Egyéb-iránt majd a közönség is annyi méltánylást mutat a direktor iránt, mint ő a közönség iránt.

Bulkesz község elöljárósága különös elismerést érdemel (?) hogy a selyemtenyészés virágzása céljából 200 darab szederfát árverés útján eladott, a melyek ki is ásattak. — Az állam a selyemtenyészési ügy tekintetében szigoruan elrendeli az eperfák tenyész-tését s azok őrizetét közvagyon gyanánt a községi elöljárókra bízta; Bulkesz község elöljárói — kik kö-réből a selyemtenyészési felügyelő a községi írnek — s ki a szederfa- és selyemtenyészésre vonatkozó ren-deleteket — valamint Bulkesz képviselő testülete köz-határozatát ismervén, ezen nem csekély kárt felügye-leti jogánál fogva annak idejében megakadályozhatta volna; azonban űk, valamint egyes gazdák is, pusztítják az utcán és keresztutakon álló szederfákat.

Zombor város kapitánysága ápril 15-ig egy lovas és egy gyalog rendőrt keres.

A tiszaparti vasút ügyében.

Ő-Kanizsa, 1884. március 24-én.

E hó közepén dr. Baracs Benedektől saját és vasút engedményes társai gróf Eszterházy Kálmán és báró Perényi Zsigmond urak nevében, a néhai Korona-kerületbeli tiszamenti köz-ségekhöz levél érkezett, mely szerint megnevezett engedélyesek azon reményt táplálják, mi-kép most már az 1881. december 2-án tartott értekezlet határozatahoz képest, egy ujabb ér-dekeltségi értekezlet — a tőke 2/3 része beszer-zésének a községek közti miképi felosztása iránt — és annak kapcsán a vasút kiépítése is legközelebben létesülni fog.

Mi, akik komolyan óhajtuk e tiszamenti vasút létesülését, üdvözöljük a levélíró tőrek-vésében és azért sajnálunk kell, hogy három év óta ez ügyben levélíró ur részéről más nem történt mint az, hogy most neve és esetleg a kérdéses vasút is más végű lett, mint három év előtt volt, mert abban mi újat nem látunk, ha az építési tőkének 2/3-ét most is ugy, mint három év előtt az érdekelt községeknek kell fedezni és a 1/3 részt pedig egy anglus helyett most egy hazai pénzintézet, mint építő vállal-kozó, elsőbbségi részvényekre adja.

Lehet azonban csalódunk, de Baracs ur levele oly általánosságban van tartva, mikép a legjobb akarat mellett sem értelmezhetünk ab-ból olyasmit, a mi vasútügyünkben valami új vagy kellemesen meglepő fordulatnak nevezhető volna.

Egyelőre tehát ott állunk, hogy Baracs ur is szereti a vasutat, meg mi is szeretjük a vas-utat; sőt tovább megyünk és pedig egyenest matematikai alapon: A szereti a vasutat, B szereti a vasutat, C szereti a vasutat, így tehát matematica kell, hogy A, B, C egymást is szeretik, t. i. az érdekelt községek, az engedmé-nyesek és a bank.

Ehny szeret mellett még házassági frigre is léphetünk, ha a házasságnak másik főfelté-tele, a kölcsönös bizalom, meg lesz.

Tisztelet az érdemnek és minthogy az ér-demes anglus minket elhagyott, tiszteljük or-szágnak devise ét: „Hony soit qui mal y pense” és beszélgessünk, hogy így a bizalom is megjőjön.

Tehát adjunk 2/3-öt, önök adnak 1/3-öt. Mennyi kérem 1/3.

Ezt pedig tüzetesen kell tudnunk. Vasutat lehet olcsóbban és drágábban is létesíteni, de mindenesetre csinos összeg lesz 2/3: így tehát mi addig megállapodásra nem juthatunk, míg a terveket és költségvetést, meg a hitelműveleti és kiviteli módokat nem ismerjük.

A mi hozzájárulásunk közvagyonból lesz; tehát kellék, hogy a nagy közönség tájékozva legyen; mert máskülönben megbízottakat nem küldhet egyrészt és másrészt a megbízott meg-bizóinak érdekeit nem képviselheti.

Tudjuk mi nagyon jól, mikép az előmun-kálat az engedményeseknek pénzbe került, és hogy az kizárólagos tulajdonuk, melynek meg-mutatásával nem tartoznak, tudjuk azt is, hogy ezen munkálatok felsőbb helyen elbiráltattak, il-letőleg jóváhagyattak; de mert éppen 2/3 és 1/3 közt nem nagy a különbség és mert első sor-ban is a vasutat a 2/3 közvagyonból érdekében épül, kell, hogy az a mi igényeinknek megfele-lőleg építtessék.

Baj volna az, ha az érdekeltségi értekezle-ten a kiküldötték tájékoztatlanul jelenének meg; hisz az értekezlet felesleges volna, ha ott érvelni nem kellene. Ezért kérjük tehát dr. Baracs urat, sziveskedjék az ügy érdemében a kellő felvilágosításokat megadni, mikép így a pro több legyen mint a kontra.

Belgrád, 1884. március 24-én.

A mostani kormány tevékenysége kizárólag reformálónak mondható, és a pártot, melyből ered, nem tagadja. Nemcsak a belügyi és pénzügyi miniszteriumok sok átalakulással küzdöttek, hanem lényeges átalakulásnak indul a nemzetgazdasági miniszterium is. A szerb nemzeti bank alakulása immár végrehajtott; nagy és nehéz mű volt, és most a kezelő bizottság azon iparkodik, hogy minél nagyobb lendületet nyerjen ezen hasznos intézmény.

Spaszić volt miniszternek mint bankkormányzóknak történet kinevezetése az itteni társadalomban kedvező visszhangokra talált, mert Spaszić ismert pénzügyér, ami az ily nagyobb banknál igen lényeges.

Gudovics József szerb honi nemzetgazdasági miniszter különben megállapította, hogy csakis azon esetben, ha a kereskedelem és ipar más pályát követni fog, fog a bank hasznosan hatni a nemzetre. E célból legelőbb a kereskedelmi és iparbankok módosítani fognak. Van ugyan néhány kellő kereskedelmi és iparbank, de ezek pénzzel nem rendelkezvén, nem bírtak eddig a népre úgy hatni, mint kellett volna. E tekintetben segíteni akarnak.

Különösen az iparügy rendezését hordja szíven a nemzetgazdasági miniszterium, mivel néhány év óta a szerb honi iparügy igen hanyatlott. A céhek az újonnan bevándorolt mesterekkel folytonos vitában állanak, mert ezen mesterek a szerződésekre támaszkodva a céhekbe belépni nem akarnak. Másrészt a céhek intézménye üres formalitásokká vált, mert az iparügy, különösen az iparos tanácsok ügye egészen elfajult.

A nemzetgazdasági miniszterium az iparügy fejlődésén dolgozik, de miután Gudovics miniszter belátja, hogy Szerbia e tekintetben a többi államoktól igen hátra maradt, úgy elhatározta a miniszterium, miszerint Osztrák-Magyarhonba és Németországba bizottságot fog küldeni, mely bizottság feladata leendő az ottani ipartörvényeket és iparügyeket pontosan tanulmányozni. Az iparügy reformja lényeges tárgynak tekintetik, miért is nem akarnak annak fejlődésén elhamarkodott törvények által rontani s így az iparügy átalakulása nem fog a skupstina elé terjesztetni.

De az iparos körök sem lehet tünékenyek mondani, mert maguk között gyűléseket tartanak és a céhek reformjain dolgoznak. Egy bizottságot neveztek ki, mely a céhek átalakítása iránt javaslatot dolgozson ki. Ezen bizottság működését befejezte és jelentésében azt javasolja, hogy a céhek hatalommal ruháztassanak fel különösen az iparos tanácsok ellenében.

r. l.

O-Kanizsa, 1884. március 21-én.

Van a szentírásban egy mondat, melyet Krisztus urunktól származottnak állítanak, mely még mai korunkban is igen gyakran alkalmazást nyer, e mondat: „Kérjétek és adatik” e mondattal vigasztalva méltóságos főispánunk is a restauratókor megyei képviselőinket, kik hajlott korukhoz illő konzervatív álláspontjukhoz híven aggodalmukat fejezték ki előtte a tiszai hídra vonatkozólag, aggodtak s aggodnak öregjeink fölé azon, hogy ki fogja a hidhoz vezető utat kiépíteni? — mert hát út nélkül a hid bizony nem sokat ér; ezen aggodalom nem is egészen alaptalan, főleg ha a körülmények előttünk teljesen ismeretesekek; miután ezen ügy nem sokára a megyei bizottság elé kerül, s mivel közlekedési tekintetben ezen ügy megyei sőt országos fontosságú, nem lesz talán érdektelen, ha megismertetem röviden ezen utat s a reá vonatkozó körülményeket.

O-Kanizsa a Tisza jobb, Török-Kanizsa annak balpartján fekszik; a Tisza azonban O-Kanizsánál két ágra oszolva, Török-Kanizsáig egy szigetet, s a szigeten innen egy 4000 holdnyi ártérrel fejlesztett az O-Kanizsai oldalán, a mely ártéren keresztül ember emlékezetet meghaladó idők óta egy töltés vezetett s képezte az országutat O- és Török-Kanizsa közt; ezen út egyszerűsind a legfőbb összekötő vonala volt Bácskának Bánáttal, főleg azon korban, midőn Bácsmegeye is közigazgatási tekintetben a temesvári k. k. Landes-Administration által kormányoztatott; ezen út tehát valószínűleg országút, s jöllehet most, mióta a Tiszasabályozás folytán ártérünk ármentesítve van, egyik védőtöltésünk képezi, mégis országúti jellegét el nem veszíthet s nem is veszíté azt el amennyiben igazolható, hogy az 1881-ik évi árvíz következtében ezen útvonalon a magassítási munkálatok nagy részint megyei költségén teljesítettek; — van ezen utnak egy része — mintegy 1000 méter hosszúságú — a mely az ármentesítetlen területen vonul keresztül; ezen vonal az, mely felépítendő lenne; ezen vonalat az európai szakbizottság az ár lefolyását akadályozónak jelenté ki s oda nyilatkozott, hogy ezen vonal vagy teljesen megszüntetendő, vagy pedig rajta a víz lefolyásához szükséges átereszek építendő; az európai szakértők ezen nyilatkozata folytán ezen vonal magassítási közgazgatásilag betiltatott, s így az az ár által csakhamar meghágtván, részben el is mosódik.

Ezen vonal az, a mely mindnyájunk, de különösen öregjeink aggodalmát felkelté s ezen vonal szak-szerű kiépítése az, melyet mi a megyétől várunk s melyre méltóságos főispánunk a soraim elején irt bibliai mondást alkalmazá: „Kérjétek és adatik.” Mi tehát kérni is fogunk s erősen hisszük, hogy igazságos kérésünk a megyebizottságában ép úgy, mint a méltóságos főispán urban támogatásra találand; — hiszen mi nem kérünk sem kegyet, sem ajándékot, mi azt kérjük, a mi reánk nézve most már égető szükség s a mihez föltétlenül és el nem vitatható jogunk van.

A követválasztási mozgalmak nálunk még egyáltalában meg nem indultak, csak egy szür alatt halunk jelöltek emlegetni és pedig egyet Eremits Bogolyub ur személyében — ismeretlen programmal, — egyet pedig Appel Ede adorjáni plébános ur személyében — antiszemita programmal — s mérsékelt ellenzéki jelleggel; ezek azonban mind csak megszokott választások előtti mendemondák is lehetnek; a két komoly párt, a szabadelvű és a függetlenségi még meg sem mozdult, úgy látszik egymásra ügyelnek s mindkettő az alkalmas pillanatot lesi, hogy azt men-

tül előnyösebben kizsákmányolhassa. Azt hiszem azonban, hogy az idén a választási küzdelem nem lesz elkezeredett, mert népünk közt a legszebb egyetértés uralkodik, kivéve a tanítókat, a kik közt az óhajtott béke s egyetértés még sok sok ideig nem is remélhető, tanúgyünk végtelen hátrányára.

Kövezésünk szépen halad előre s a reá szükséges pénz is a múlt héten az oromi kukorica földék hasznosbérletéből befolyt. Az orom osztásról kétféle kincske-resés jut eszembe, az egyik igen szomorú, a másik igen érdekes. Kincske-resés nálunk igen sokan vannak, az egyik a földben keresi a kincset, a másik a gazdag ember tárcájában; s rendszeren az utóbbi könnyebben rá akad a kincse, mint az előbbi; így történt nálunk a múlt napokban, a községi pénztárnok házárt valami élelmes kincske-resők kiásták s a mi értékest és pénzt a szobájában találtak, elvitték; s miután ezen eset közvetlen az orom osztás után történt, igen valószínű, hogy a tolvajok azt hitték, hogy a befolyt hasznosbért is a pénztárnoknál találandják, de ebben csalódtak s a pénztárnok tárcájában csak 80 frtot találván, ezzel kellett beérniük; no de mégis találtak valamit, de hogy őket megtalálja-e erőlyes rendőrségünk, az nagyon kétséges; legszomorúbb ezen egész dologban az, hogy a pénztárnok majdnem életével lakolt éberségeért, mert észrevette a dolgot s hamarjában beakarván szaladni a városházához segélyért, utközben az izgatottság és fáradságtól összerogyott s ha a csendőrök az utcán meg nem találják, ott veszett volna valószínűleg, mert szélhűdés érte.

Sokkal érdekesebb ennél a másik fajta kincske-resők esete

Van az ó-kanizsai járás földnek ugynevezett orom részében egy hely, a melyen világosan meglát-szik, hogy ott régen, nagyon régen város lehetett, a mennyiben közvetlen egymás mellett számtalan apró halom van, melyek talaja telve van apró kődarabok s egyéb építési anyagokkal. Ezen halmokról igen ér-dekes monda kering a nép között, mely monda való-diságot közölök soan szentül hiszik. Valamikor ezred évekkel ezelőtt, még a hunok bejövétele előtt a monda szerint e vidéken csehek laktak s az orom fent leirt helyén város volt; a csehek azon időben még bálvány-imádók lehettek s számos aranyból készített bálvány-nyak voltak, a melyek még 12 hordó kincsessel a templom pincéjében voltak s vannak elrejtve. Vannak a nép között, a kik emlékeznek reá, hogy a jelen század elején csehek jártak itt keresni a kincset; volt köztük egy igen öreg ember, a kit kő-sárbán hordoztak a helyszínén s egy régi modorú tervrajzról nézte s kereste, hogy hol volt a templom; — a tervrajz szerint a templom ajtóhoz nagy terméskő lépcső vezetett s ezen lépcső egy nagy lánc-csal volt a pinceajtóval összekötöttségben; ezt a lépcsőt és láncot keresték a csehek, hoztak magukkal földfő-rőt, csákányt s más eszközöket, de sem a lépcsőt, sem a láncot meg nem találhatták; s elkekeredve azzal mentek el, hogy ha valamikor O-Kanizsa azt a kincset megtalálja, az egész városnak még unokái is igen gazdagok és boldogok lesznek. Sokat túrták-ásták azóta hiszékeny emberek ezen dombokat, de semmit sem találtak; az utóbbi időben az ásások mind sűrűbbek lettek s az eredmény az, hogy megtalálták a templom lépcsőjét és annak alapját s után a lépcső csakugyan olyan mint az öreg cseh tervrajzában volt, most már szentül hiszik, hogy a kincs ott van, csak erő kellene, mert az óriási kődarabok s megkövesedett falak bontása nem csekély munkát igényel; — találtak a kincske-resők gömbölyű, a közepén lyukas megkövesedett apró cserépgolyókat, egy birtokomba is került, s ebből felismerem vélem a görög fénykorból származó szavazó golyót, az ugynevezett cserépszavazat (osztracismus) eszközt.

Nem valószínű ugyan, hogy a mondának a kincsre vonatkozó része is igaz, de az igen lehetséges, hogy ott érdekes ó-kori tárgyak vannak a földgyomrában, melyeket érdemes volna kiásatni; — e célból néhányan megpendítették már egy régészeti társaság alakításának eszméjét s nem nagy biztatás kellene, hogy az valóban meg is alakuljon, a bácsme-gyei történelmi-társaság feladata volna az érdeklődést minél szélesebb körben felkeltetni.

Király Sándor.

Gazdasági közlemények.

Rovatvezető: Rombay Dezső.

A gyümölcsfák ültetése és az ültetéssel járó teendők.

A legtöbben azt hiszik, a gyümölcsfa ültetés oly egyszerű dolog, hogy felesleges szót is vesztegetni rá. De tekintve azt, hogy maguknak a szakembereknek is homlokegyenest eltérő a nézetük a faültetés idejének megválasztására, és az ültetendő fa kezelése és további ápolására nézve: talán nem lesz fölösleges e tárgyat néhány sorban megvitatni.

Hogy tulajdonképp melyik a legalkalmasabb idő a gyümölcsfa ültetésére, az őszi- vagy a tavaszi, azt az illető vidék klimatikus és talajviszonyai határozzák meg.

Meleg helyen, laza talajban, a hol az új gyökér képződésére a viszonyok kedvezők, mindég előnyösebb lesz az őszi ültetés; de ez esetben az ültetés oly korán eszközöltesse, hogy még a fagyos idők beállta előtt képződhesse a gyökereket. A talaj tehát még meleg legyen az ültetés alkalmával.

Gyakran hallottam már kertészekről is, hogy az őszi ültetett fa semmi körülmény közt sem hoz új gyökereket. Ez állításnak a tapasztalat ellenmond. Különösen a törpe alanyba nemesített fák képeznek még őszi — és pedig igen gyorsan új gyökereket, ha t. i. elég jókor lettek ültetve, — nem különben a magonba ojtott csontrókat és lágymagvúkat.

Hogy nálunk ritkán ültetnek őszi, részben annak lehet tulajdonítani, hogy faiskoláinkban igen későn kezd szünni a vegetáció, és így az előhaladott idő folytán már nem igen tanácsos az ültetés.

Ott, hol az ültetésre szánt fák kellő időben állanak rendelkezésre, a talaj és klíma megengedi az őszi ültetést: mindég helyesebben cselekszünk, ha őszi ültetünk.

Hideg és túlnedves talajban ritkán vagy éppen nem képződik őszi új gyökér; az ilyen talajoknál

tehát eredményesebb lesz a tavaszi ültetés. A fa ez esetben a téli hideg időjárás alkalmával igen sokat fog szenvedni, nem ritkán megpenészednek a metszlapok, melyek a fölösleges gyökerek lemeztésénél származnak, és ennek folytán a fa — ha nem is vész ki mindjárt, de mindég betegeskedni fog. A tavaszi ültetés mellett a mondott bajok nem állanak be és ez idő választása az ültetésre — különösen zordabb éghajlat alatt — kötött, hideg vagy időszakonként túlnedves talajban inkább ajánlatos.

Megyeinkben, minthogy a kötött, hidegebb talaj a túlnyomó, a legtöbb helyen a tavaszi ültetés célszerű. A homokos határookban, minthogy a klíma is megfelelő az őszi ültetésnek, inkább ez utóbbi időpontot válasszunk.

Egy további sokat vitatott kérdés, hogy a faültetésnél a törzs és korona ágai megmetessenek-e vagy nem?

A fák erőlyes visszametszésének erős hajtás az eredménye. Így visszametszés által a fát hajtani könnyesíthetjük, mielőtt az új földben gyökereket hajtott volna. Ezen új hajtás a fa tartalék anyagának felhasználásával történik; a visszametszés által mintegy kényserítjük új hajtások képzésére. Már most az a kérdés, nem szinyle meg a fa azt, hogy tartalék anyagát megosztottuk? Ha a fa természeténél fogva lassan hoz új gyökereket és így csak sokára lesz oly állapotban, hogy tartalék anyagát visszapótolhassa: szinyle fog, sőt nem ritkán ki is vész, még azon esetben is, ha az átültetés gondtal történt.

Az elmondottakból következik, hogy az átültetésre szánt fák nem célszerű erősen megmetesseni.

Az oly fák, melyek csak lassan képeznek új gyökereket, mint a vadonba ojtott körte és alma, — az átültetésnél éppen ne — vagy csak kissé messük meg. Természetesen a gyökérkoronából az egyes igen kinyúló ágakat és a függélyes irányban igen hosszú karógyökereket mindenesetre meg kell kurtítani.

A törpe alanyba nemesített fák nálunk és általában, amelyeknél igen gyorsan képződik új gyökér, mint a legtöbb csontróknál, már erőlyesebben metszhetjük a gyökereket, sőt itt ez ajánlatos is, mert elmulasztva azt, a farügyek átváltoznak gyümölcsrügyekké s e jókori termést a fa megsínyli, és a koronaképzést is megnehezíti.

A gyökérmetszéssel általában ne menjünk a túlságba.

Az elszáradt vagy megsérült részek egész az egészséges részig metszendők vissza. Ha a fák télen át be voltak verelve, elültetés alkalmával a gyökerek gondosan megvizsgálandók, hogy nincsenek-e elfagyva; az elfagyott és penészes gyökereket eltávolítandók mindaddig, míg a metszlap nem tiszta fehérré válik.

Ha az eddig megbeszélte teendőket pontosan végrehajtottuk, gondoskodnunk kell arról is, hogy az ültetendő fa további igénye is ki legyen elégítve; a növése, gyarapodásra megkívántató táplálékot föltalálja, illetőleg fölvehesse.

A fa díszítésére okvetetlen kellék, hogy a talaj jól elkészítessék. Akár őszi, akár tavasszal ültetünk, a gödröt már őszi megássuk. A mélységet és szélességet a gyökérzet nagysága határozza meg. Jól megmunkált lazább talajnál közönségesen elegendő 0,8 m. széles és fél m. mély gödör; kötött, kőes talajban könnyen érhető ok miatt a nagyság még egyszerűsége lehet. Természetesen minél nagyobbra ásattjuk a gödröt, annál jobb, mert a megmunkált földben annál könnyebben és tovább hatolhat a fiatal fa tápszívó gyökere. Ha a gyökérkorona egy bizonyos nagyságot elért, a tápszívó gyökerek a fel nem lazított talajba is behatolnak új tápforrás fölkeresésére.

Minthogy a gödröket a kellőnél mélyebbre ástunk, az ültetés előtt egy héttel a föld egy részét visszahányjuk, hogy az ültetésig kellekőképp megülledjen.

Figyelemmel legyünk arra, hogy közvetlen a gyökérzet alá és mellé érett, jó föld kerüljön. Szokás a földet istálló trágyával is keverni; én ezt nem tartom helyes eljárásnak, mert a trágya rothadni kezdván — lesüpped, és vele együtt a fa is, a mi veszélyes lehet; de meg a friss istálló trágyában különféle ártalmas rovarok és azok álcai tanyát ütnek s a fiatal fa gyökereit elpusztítják. Ha a földet mégis megakarjuk javítani, úgy teljesen érett keverék trágyával (compost) eszközöljük azt.

Vizenyős talajoknál és általában ott, a hol időközönként már 0,5–0,7 méternyire talajvízre bukkanunk, a körülményekhez képest 0,5–1 m. magas dombocskát készítenek és abba ültetjük a fát. Rendes körülmények közt olyan mélyre kell ültetni a fát, a mely mélyen az a faiskolában volt.

Igen meg van könnyítve a dolog, ha a támkarókat mielőtt az ültetéshez fogóknak leverjük; ha a karókat a kellő helyekre vertük — minden további tekintet nélkül az irányra — végezhetjük a további munkát.

A támkaró egészséges és lehetőleg sima fából legyen, hogy az ültetvényt szeles időjárás alkalmával meg ne sértsse. Tartóssá tehető, ha a földbe jövő részét tűz fölött megpörköljük vagy kátránnyal bevonjuk.

A tulajdonképpeni ültetésre kerülve a dolog, a gödör alján, a hova a gyökérzet jut, egy kis dombocskát csinálunk és erre helyezük a gyökérkoronát. A gyökereket lehetőleg kiterjesztvén, gondosan befedendők földdel, és p dig úgy, hogy minden gyökér jól körül legyen véve földdel, s ne maradjon hézag a gyökerek között. Ha víz áll rendelkezésünkre, ajánlatos a beiszapolás; ha pedig vizünk nincs, a föld erősen letaposandó.

Száraz helyen, hogy a fölöttébb nagy kigözlés megakadályoztassék, célszerű az ültetésre szánt fák gyökereivel, törzsével és koronájával egyetemben agyag, marhaganj és vízből készült jó keveréket mártani.

Az újonnan ültetett fák növéseire jótékonyan hat a törzs körül rothadt levéllel vagy más humuszos anyaggal való felületes trágyázás.

A fa megkötése a támkaróhoz csak akkor eszközöltesse, ha az ültetés be van fejezve. A támfá ne nyuljon bele a koronába, mert szeles időben letördeli a fiatal hajtásokat. A megkötés — legyen a kötőanyag bármi — úgy történjék, hogy a támfá és csemete közt a kötelék 8-as alakban magát keresztesse; így a támfá az ültetvényt nem horzsolja. Rendesen három kötet

alkalmazunk: egyet a törzs alján, egyet a közepen, egyet a korona alatt.

Ha a kötőanyag vessző vagy zsinig, időközönként megereszendő, hogy a csemétét be ne vágja. Ha pedig e célra erős vászon darabot vagy szíjat használunk, ez elővigyázat szükségtelen, mert ezek nem vágnak be.

Bombay Desz.

A „földadó-kataszter“ rövid és népies ismertetése.

Ita: Szalay Pál,

m. kir. kataszteri felügyelő.

(Folytatás.)

II. A földbirtok tiszta jövedelmének kinyomozása és kiszámítása.

A földbirtok tiszta jövedelmének vétetik a községes gazdálkodás mellett tartósan nyervehető közep-termesnek pénzben kifejezett értéke, levonván abból a gazdálkodási költségeket.

Hogy pedig a földbirtoknak valóságos tiszta jövedelme az igazságot leginkább megközelítőleg ki-
pítható legyen, e célból minden a gazdálkodás körébe vágó tényező, mint p. o. a termények piaci ára, a közlekedési viszonyok, a földek helyzete, fekvése és minősége, továbbá a művelési költségek, valamint kézi és igás napszámok stb. számításba vétetvén, — ezeknek alapos egybevetése mellett számított ki a földeknek holdankinti tiszta jövedelme.

Az így kiszámított tiszta jövedelmeknek minden tétele azután sok rendbeli megrostáláson és beható tárgyalásokon ment keresztül, melyek mindaddig folytattak, míg sikerült eltalálni mind azt a benső arányt, a mely magokban a becsőjárásokban és kerületekben bent és egymásközt elérni szándékoltak, mind pedig azt az arányt, a mely az egész országra reállik, úgy hogy a magyar állam területén bár hol fekvő minden földbirtok, egyik a másikhoz hasonlítva, most már mindenütt egyenlően igazságos arányban adózassék meg.

Midőn tehát ekkint a tiszta jövedelmi tételek és a tiszta jövedelmi fokozatok megállapítottak, következett a legnagyobb fontosságú s egyuttal a legnehezebb dolog, t. i. a földeknek osztályba sorozása, vagyis azon művelet, mely szerint a tiszta jövedelmi tételek az egyes földdarabokra a helyszínén történt megsemlélés és becsülés mellett ráalkalmaztattak.

Hogy pedig ez a nagy fontosságú művelet helyesen és sikeresen végrehajtható legyen, már előre azon intézkedés tétetett, hogy tekintettel a gazdálkodási tényezők és viszonyokra, de leginkább a föld minőségének különbözőségére, a megközelítőleg egyforma gazdasági és értékesítési viszonyok közt levő szomszédos községekből külön csoportok vagyis osztályozási vidékek alakítottak.

Továbbá az osztályozási vidékek előforduló minden egyes művelési ágra, p. o. szántóföld, kert, rét, szőlő stb. nézve több, de legfeljebb nyolc minőségi osztály állítottak fel megfelelő tiszta jövedelmi fokozattal.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Legutóbb Buzsák község elöljárói becsülték meg magukat azal, hogy teljesen privát ügyben ajánlott levelet küldtek ide, bérmentetlenül.

Mintán ezen kelemetlenkedésekhez magukat hozzá szoktatni nem engedhetjük, még egyszer tudatjuk, hogy „hivatalos“ vagy bármi címen feladott levelekért nekünk portót fizetünk kell; azt pedig tőlünk senkise kívánhatja, hogy amiért az ő érdekeit tudomásul vesszük, még rá 10–20 krt fizessünk. Ne vegye tehát rossz néven senki, ha bérmentetlen levelet — legyen az akármi hirdetés vagy bármi — ezentúl egyszerűen visszaküldjük.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor

NYILTÉR.)

Gara, 1884. március 21-én.

Tekintetes szerkesztő úr!

A szomszéd Gákova községében igen élénk mozgalom indult meg a jegyzői választást illetőleg. Mint halljuk igen sok a jelölt, úgy mint: Schäfer, Neszmirák, Jung, Thész, Török, Stumpfögger, s. a. t. Hogy valaki tisztességes korlátok közt korteskedik, azt értjük; mert kiki állandóság után törekszik. De mikor valaki piszkos uton rágalmakkal, hazugságokkal akar zöld ágra jutni, vagy valakit juttatni, az alávaló és megvetendő mód. — Több gákovaitól hallottuk, hogy Sziegriszt Gyula, szolgabírói végrehajtó, — kinek részére korteskedik, nem tudjuk — Schäfer Jánost iszonyú módon egyre rágalmazza. Ugyanis azt mondotta a népnek: hogy Schäfer hóbotos, bolond, büszke, van olyan idő, midőn vele beszélni sem lehet.

Ennek ellenében mi garaiak polgárilag kötelezve és mintegy felhiva érezzük magunkat, Schäfer védelmére kikelni, és ezennel ünnepélyesen kinyilatkoztatjuk, hogy Schäfer János, ki Garán 3 évig jegyzői segéd volt, jelenleg pedig a bajai szolgabírósnágnál irnok, egy tetőtől talpig becsületes, józan és higgadt ember, pontos, lelkiismeretes hivatalnok, kiben a büszkeségnek még árnyéka sincs; sőt minden polgár irányában a legnagyobb előzékenységgel viseltetik, és így előzékenysége és leereszkedő modorával annyira megkedveltette magát, hogy ha ma Garán jegyző kellene, közfelkiáltással megválasztatnék, ha száz folyamodó volna is.

Ezen nyilatkozat közzétételére semmi érdek sem vezérel bennünket, egyedül lelkiismeretes dolognak és honfiai kötelességünknek tartottuk, az ellene szórt rágalmak ellenében szavunkat felemelni, és a tiszta igazságot napfényre hozni, nehogy az annyira zaklatott nép félrevezetessék.

Ennek folytán Sziegriszt Gyula ur minden szava merő rágalom, míg Schäfer János ellen a gákovaiak előtt elszórt szavait és állításait érvekkkel és tényekkel be nem bizonyítja.

A garai értelmiség.

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

MATTONI-féle

BUDAI KIRÁLY KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás
Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványvíz-kereskedésben.

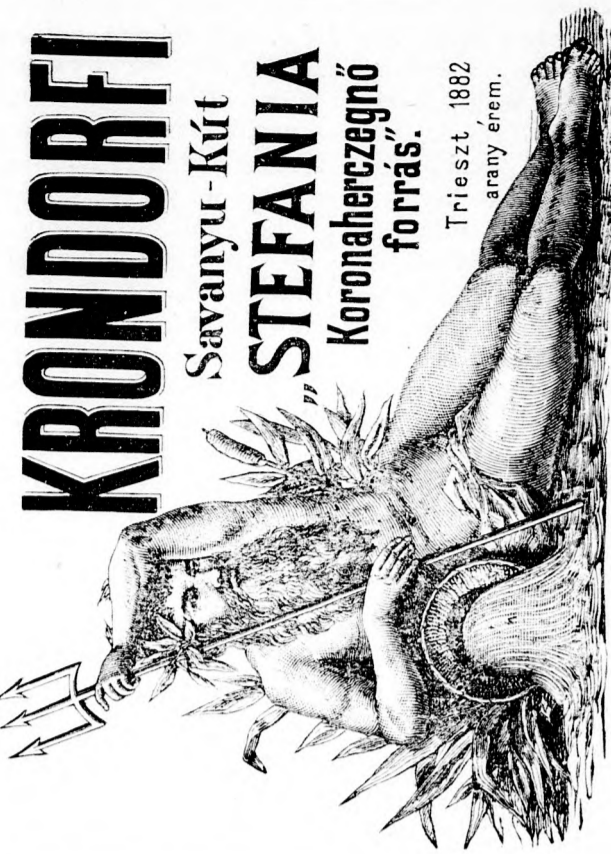
KRONDORFI

Savanyú-Kút

STEFANIA

Koronaherceg-
forrás.

Trieszt 1882
arany-érem.

FŐRÁKTÁR:

FALCIONE GUSZTÁV
fűszerkereskedésben Zomborban.

HIRDETÉSEK.

1528. szám

k. g. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott szolgabíró részéről, Gákova községében leköszönés folytán megüresült községi jegyzői állásra, ezennel pályázat hirdetik.

A betöltendő állás a következő javadalmazással van egybekötve, u. m.:

- 126 forint készpénz,
- 25 hektoliter kétszerbuza,
- 100 kilo marlahus,
- 100 kilo só,
- 100 kilo fagygyu,
- 120 kilós kővér dísznó,
- 12 méter cserfa,
- 12 kocsi széna,
- 2300 □ölnyi földterület haszonélvezete adó-

teherrel, és

szabad lakás.

Ezen állomás f. é. április hó 23-ik napján d. e. 8 órákor a Gákovai községében megtartandó választás alkalmával fog betöltetni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint a községek rendezéséről szóló 1871. évi XVIII. t. c. 74. és 75. §-ai és a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t. c. 6 §-a értelmében felszerelt kérvényeiket f. évi április hó 18-áig a zombori szolgabíró hivatalnál nyújtsák be. Zomborban, 1884. évi március hó 21-én.

Poppovics Dusan

szolgabíró.

3—2

279. szám.

k. g. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Ó Kér községében a községi állatorvosi állomás leköszönés folytán üresedésbe jöven, ennek betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állomással következő javadalmaz s van összekötve:

Évi 400 frt készpénzfizetés ¼ évi utólagos részletekben.

Látogatási díj 20 kr. (de minden egyes esetről csak az első látogatás díjaztatik, a többi látogatást ingyen tartozik teljesíteni).

Ló- vagy tehén-ellékesnél nyújtandó segédkezésért minden előforduló esetről 1 frt díj jár.

Oly kötelezettség mellett, hogy a községi összes ló- és marha-állományt évenként kétszer tartozik megvizsgálni és a hűszemlét ingyen teljesíteni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy állatorvosi oklevéllel és a magyar, német és szerb nyelv birását hitelesen igazoló bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat 1884. évi április hó 15-éig Ó Kér község előljáróságánál benyújtsák, mert később érkező folyamodványok figyelmen kívül hagyatnak.

Kelt Ó Kéren, 1884. évi március hó 23-án.

Szaich Gyula,

4—1

Riebel Bálint,

h. jegyző.

bíró.

A legmélyebb köszönet Zombor szab. kir. város és környéke t. c. közönségének azon számos látogatásért, mellyel állatseregletemet meglátogatni szivesek voltak, — egyben tisztelettel jelentem miszerint

ÁLLATSEREGLIETEM

csakis vasárnap március hó 30-ikán tekinthető meg.

Vasárnapon 3 nagy előadás etetéssel. — Az 1-ső d. u. 3. a 2-ik d. u. 5 és a 3-ik esti 7 órákor, — d. u. 5 órákor a kigyók etetése.

Számos látogatásért esd

tisztelettel

FALK GYULA.

Hirdetmény.

Melynél fogva az érdekeltek részéről közhírré tétetik, miszerint az alább nevezett tárgyak kéz alatt áruba bocsájtatnak, úgy mint:

1) Zombor belvárosában, szerb templomutca sarkán, „Krnysara“ nevezetű kőrcsma mellett fekvő, s faüzletnek szolgáló 82. számú üres házhely, és rajta levő felszer.

2) Eme sarok melletti kőrcsmával szemközt, néh. Bikár Pál háza mellett Bánát külvárosában fekvő 62. számú hasonlóképp faüzleti telepnek szolgáló üres házhely és rajta levő felszer.

3) A völgy-utcában, Bánát külvárosában 59. sz. a. fekvő ház és házhely kerttel, a rajta levő kukorica-górral és felszerrel.

Az áruba bocsájtás feltételei megtudhatók Gerurov Mladen, Lallosevits Jakab és dr. Eremin György zombori lakosoknál.

Az érdekeltek nevében

özv. Georgievits Jánosné.

3—1

Uri- és gyermekkalap-raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig évek hosszú során át fennálló s az egész megyében jól ismert

férfi- és női cipő-raktáromat

egy uri- és gyermekkalap-raktárral

kibővíttem.

A midőn eddigi b. bizalmát továbbra is kikérem, egyszersmind kérem nagybecsű figyelmét ezen újabb üzletágra is kiterjeszteni, s ebbeli szükségletét nálam beszerezni, annyival inkább, mert raktáromon a legnagyobb készlet s választék áll rendelkezésre, olcsó, pontos s szolid kiszolgálás mellett.

Zombor, 1884. március hóban.

Tisztelettel

Holländer József ut.

10—6

Idei valódi

F R U R T I

virág- és főzelék magvak

a legkiválóbb fajokban és legjobb minőségben kaphatók Zomborban

FALCIONE GUSZTÁV

*—6

kereskedésében.